

TEATR WIELKI

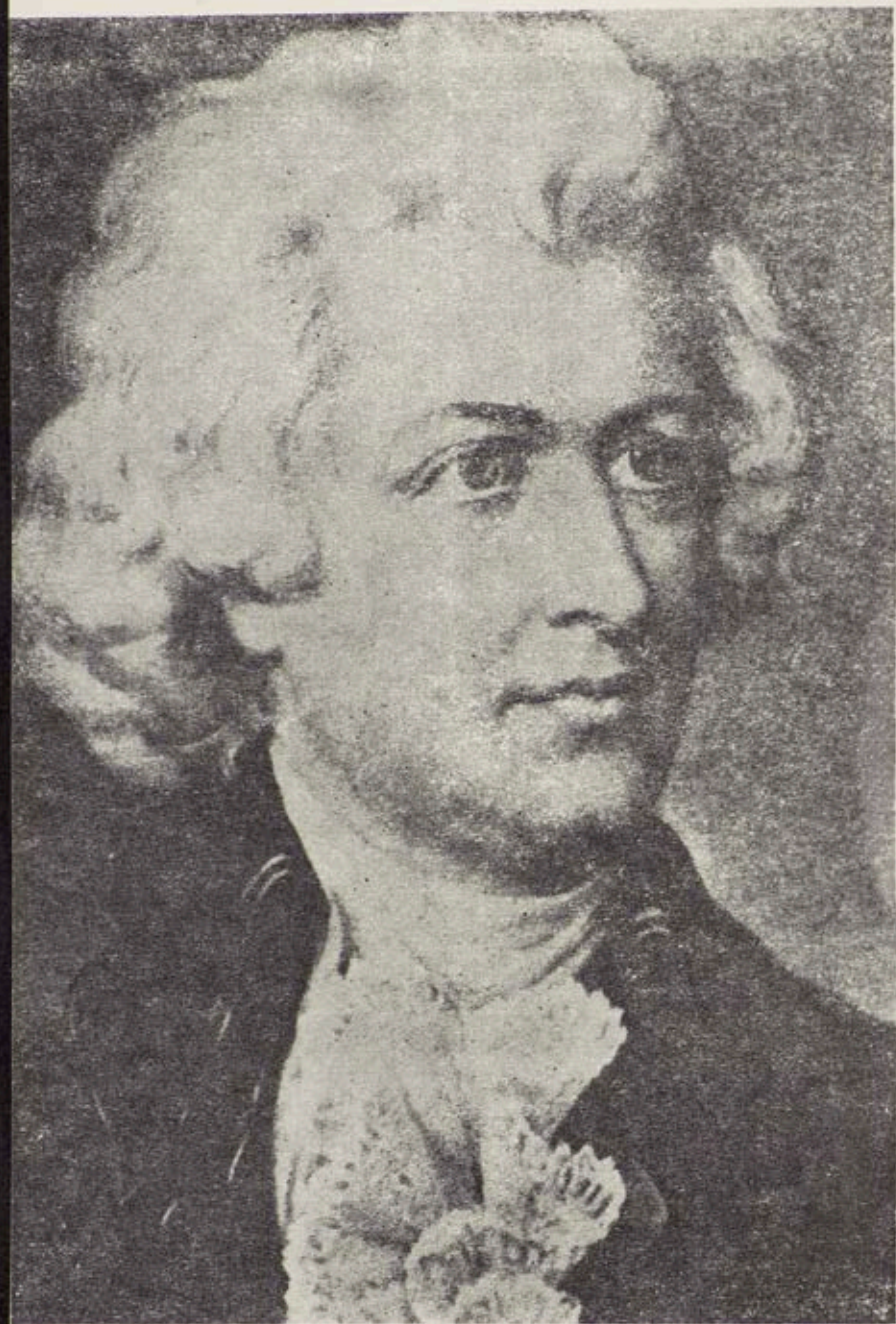
W ŁODZI

Cyfrowe Muzeum Teatru Wielkiego w Łodzi

Wolfgang Amadeus Mozart

DON GIOVANNI

Wolfgang Amadeus Mozart
Gefyng Amadi Mozart^{ca}

Dyrektor naczelny
SŁAWOMIR PIETRAS

Wolfgang Amadeus Mozart

DON GIOVANNI

*(Il dissoluto punito ossia
Il don Giovanni)*

Dramat muzyczny w dwóch aktach
Libretto: Lorenzo da Ponte,
wg dramatu Moliera

Wielkie dzieła rodzą się w bólach... Tak było z naszą realizacją „Don Giovanniego”.

Przed kilku laty ogłosiliśmy przygotowania, soliści niemal na pamięć wyuczyli się swoich partii, ale do premiery jednak nie doszło.

W teatrze, gdzie artyści mają ochotę zrobić więcej niż można, bywa czasem, że coś trzeba odłożyć, aby przyspieszyć coś innego.

Należę do ludzi zaliczających „Don Giovanniego” do najtrudniejszych przedsięwzięć w repertuarze operowym.

Dyrygent, aby wykreować tę muzykę nie może ani na chwilę zapomnieć, że ma do czynienia z podtytułem „dramma giocoso per musica”; reżyser opowiadając historię rzekomo największego w dziejach uwodziciela ma przed sobą ciągle nie rozstrzygnięty dylemat: kim właściwie był don Giovanni?

Protagonści budują na naszych oczach postacie, których elementy aparycyjne, ruchowe, aktorskie i wokalne muszą być mistrzowskie. Do tego dochodzi wielka tradycja teatralna dzieła, a jeszcze bardziej bogata dyskografia pełna dyrygentów i śpiewaków najwyższej klasy.

Marek Weiss-Grzesiński na konferencji prasowej opowiadał, że „Don Giovanni” należy do przedstawień przynoszących teatrowi pecha.

Nie pozbywając się teatralnych przesądów mam czelność zaryzykować: być może przynosi ono pecha, ale nie nam!

Stanisław Pietras

Così fan tutte. Teatr Wielki w Łodzi — 1968.

Tadeusz Kopacki, Izabella Nawe, Romuald Spychalski

Fot: F. Myszkowski

Urowadzenie z seraju. Teatr Wielki w Łodzi — 1971.

Teresa May-Czyżowska, Stanisław Heimberger

Fot: F. Myszkowski

Czarodziejski flet. Teatr Wielki w Łodzi — 1973.

Delfina Ambroziak, Halina Romanowska, Irena Jurkiewicz,
Jadwiga Pietraszkiewicz, Alicja Pawlak

Fot: J. Neugebauer

Po kres życia w ciągłych podróżach. Jako młodzieniec również na służbie arcybiskupa Salzburga, traktowany przez protektora po chamsku, wyrwał się wreszcie, wbrew woli tyranizującego lecz kochanego i kochającego ojca do Wiednia, jako — pozał się Boże — „wolny” artysta. Całe życie borykał się z kłopotami materialnymi, biedą, chorobami kochanej żony i dzieci, z których sześciorga tylko dwóch synów przeżyło ojca. Utrzymywał rodzinę głównie z lekcji i marnie płatnych występów. Dla obficie wydawanych utworów praw autorskich przecież wówczas nie było. A jego muzyka rozbrzmiewała w całej pudrowanej Europie, drgającej już podziemnymi wstrząsami społecznymi epoki. Cesarz Józef II, oczarowany „Don Giovannim”, boskim dziełem — jak określił operę, po śmierci Glucka mianował Mozarta cesarsko-królewskim kompozytorem i... obciął apanaże związane z tym stanowiskiem o przeszło dwie trzecie. Gonitwa za pieniędzmi — choroba i bieda zbyt często gościły w domu — nadmierna, wyczerpująca praca, a jednak dająca mu radość, wyczerpy-

REALIZATORZY

ALEKSANDER TRACZ

Kierownictwo muzyczne

MAREK WEISS-GRZESIŃSKI

Inscenizacja i reżyseria

THOMAS PEKNY

Scenografia

LAJLA ZABOROWSKA

Kierownictwo chóru

EMIL WESOŁOWSKI

Ruch sceniczny

Asystent dyrygenta — Maciej Stawujak
Asystent reżysera — Waldemar Drozd
Asystenci scenografa — Bożena Smolec-Błaszczyk,
Wanda Zalasa

Pianiści korepetytorzy — Elżbieta Zwierzchowska
Maria Czerkawska
Nadieżda Pawlak
Ewa Szpakowska
Piotr Pietrzak

Akompaniatorzy chóru — Dariusz Ciotucha
Jarosław Domagała

Dyrygenci chóru — Elżbieta Kwiecień
Lajla Zaborowska

Inspicjenci — Alicja Derkacz
Urszula Rybicka
Andrzej Koperwas

OBSADA

- Don Giovanni — TADEUSZ JĘDRAS
ZBIGNIEW MACIAS
ROMUALD TESAROWICZ
WŁODZIMIERZ ZALEWSKI
- Donna Anna — MONIKA CICHOCKA
SYLWIA MASZEWSKA
KRYSZYNA RORBACH
HANNA ZDUNEK
- Don Ottavio — JERZY RYNKIEWICZ
DARIUSZ STACHURA
RYSZARD WRÓBLEWSKI
TOMASZ ZAGORSKI
- Donna Elwira — DELFINA AMBROZIAK
EWA KARASKIEWICZ
DANUTA PAZIUKÓWNA-ZIPSER
MARIA SARTOWA
- Leporello — PŁAMEN CHIDŹOW
KAZIMIERZ KOWALSKI
PIOTR MICIŃSKI
PIOTR NOWACKI
- Komandor — RYSZARD CZOGAŁA
TOMASZ FITAS
KAZIMIERZ KOWALSKI
WŁADYSŁAW MALCZEWSKI
ANDRZEJ MALINOWSKI
- Masetto — LEONARD KATARZYŃSKI
WŁADYSŁAW PODSIADŁY
JAROSŁAW WAŚIK
- Zerlina — ALICJA PANEK
KATARZYNA SUSKA
ELŻBIETA WALASZCZYK
JOANNA WOS

Klawesyn — Nadieżda Pawlak
Ewa Szpakowska
Mandolina — Jerzy Nałepka

CHÓR • ORKIESTRA

DYRYGENT — ALEKSANDER TRACZ
MACIEJ STAWUJAK

przerwa — 20 minut

— Mamy tu wielkiego grzesznika, który właśnie kona. Trzeba wam wiedzieć, don Ildefonso, że jest to ten nie-
szczęsny don Juan Tenorio. Miał tu jakieś spotkanie, pojedynek czy coś — krótko mówiąc, chciałem go wypowiadać. Z początku szło jak z płatka, spowiadał się bardzo pięknie, co to, to prawda. Ale gdy doszło do szóstego przykazania — nic; nie wydostałem z niego ani słowa. Ze niby nie ma mi nic do powiedzenia. Matko Boska, ten lajdak! Gdy wziąć pod uwagę, że to jest ów największy rozpustnik obu Kastylii — nawet w Walencji ani w Kadyksie podobno nie ma jemu równego. Mówią, że w ostatnich latach uwiódł sześćset dziewięćdziesiąt siedem dziewcząt; z tych sto trzysta poszło do klasztoru, pięćset zabił ich ojcowie lub mężowie w sprawiedliwym gniewie, a mniej więcej tyłuż pękło serce z żalu. I teraz sobie wyobraźcie, don Ildefonso: taki hulaka twierdzi mi w oczy, na łożu śmierci, że in puncto rozpusty nie ma się mi z czego spowiadać! Co powiecie na to? (...)

Oczy rannego wpatrzyły się prawie z lękiem w nieruchomą twarz księdza.

— Don Juanie — zaczął don Ildefonso niemal swobodnie — słyszałem o tobie już dawno; rozmyślałem, dlaczego właściwie przerzucasz się od kobiety do kobiety, od miłości do miłości, dlaczego nigdy nie możesz nigdzie dłużej zabawić, nigdy osiągnąć tej pełni i spokoju, które my, ludzie, nazywamy szczęściem.

Don Juan pokazał zęby w bolesnym grymasie.

— Od miłości do miłości — ciągnął don Ildefonso spokojnie — Jak gdybyś chciał wciąż utrzymywać w przekonaniu kogoś — może samego siebie — że jesteś godzien miłości, że jesteś mężczyzną, którego kobiety kochają, biedny don Juanie!

Usta rannego drgnęły; zdawało się, że powtarza ostatnie słowa.

— A tymczasem — mówił ksiądz przyjaźnie — nie byłeś nigdy mężczyzną, don Juanie, tylko twój duch był duchem mężczyzny i wstydził się, senor, i rozpaczliwie starał się ukryć, że natura nie dała ci tego, czym jest obdarzone każde żyjące stworzenie.

Z łóżka rozległ się chłopięcy płacz.

— Dlatego, don Juanie, od młodzieńczych lat udawałeś mężczyznę; byłeś odważny do szaleństwa, awanturniczy, pyszny i wyniosły, by przewyciężyć w sobie to upokarzające uczucie, że inni są lepsi i bardziej męscy niż ty; ale to było kłamstwo i dlatego marnotrawnie gromadziłeś dowód za dowodem, żaden ci nie mógł wystarczyć, ponieważ był tylko czczy i udawany — tyś nie uwiódł ani jednej kobiety, don Juanie. Tyś nigdy nie zaznał miłości, tylko gorączkowo usiłowałeś każdą pożądaną i godną kobietę, jaką spotkałeś, oczarować swym duchem, swym rycerstwem, swą namiętnością, którą sam w sobie w mówiłeś; to wszystko umiałeś doskonale, ponieważ to grałeś. A gdy przychodził ten moment, kiedy pod kobietą uginają się kolana — to musiało być dla ciebie piekło, don Juanie, to musiało być piekło, ponieważ w owej chwili przeżywałeś własną przekłętą pychę i równocześnie najstraszniejsze poniżenie. Musiałeś się wyrwać z objęć, które zdobywałeś za cenę życia, i uciekać, biedaku, uciekać z ramion już ulegającej kobiety, i to jeszcze z jakimś pięknym kłamstwem na tychże ustach, którym trudno się było oprzeć. To musiało być piekło, panie Juanie.

Ranny odwrócił głowę do ściany i płakał.

Don Ildefonso wstał.

— Biedaku — rzekł — wstydziliś się przyznać do tego nawet na świętej spowiedzi. Więc widzisz, już załatwione, ale ja nie mam prawa pozbawiać padre Jacinta jego penitenta.

I posłał po proboszcza; a gdy ojciec Jacinto przybył, powiedział do niego don Ildefonso:

— Patrzenie, ojczu, wyznał wszystko i płakał. Jego żal jest ponad wszelką wątpliwość doskonały; sądzę, że moglibyśmy mu udzielić rozgrzeszenia.

Karel Čapek
„Spowiedź don Juana” (1932)
(fragment)

przełożyła
Helena Gruszczyńska-Dębska

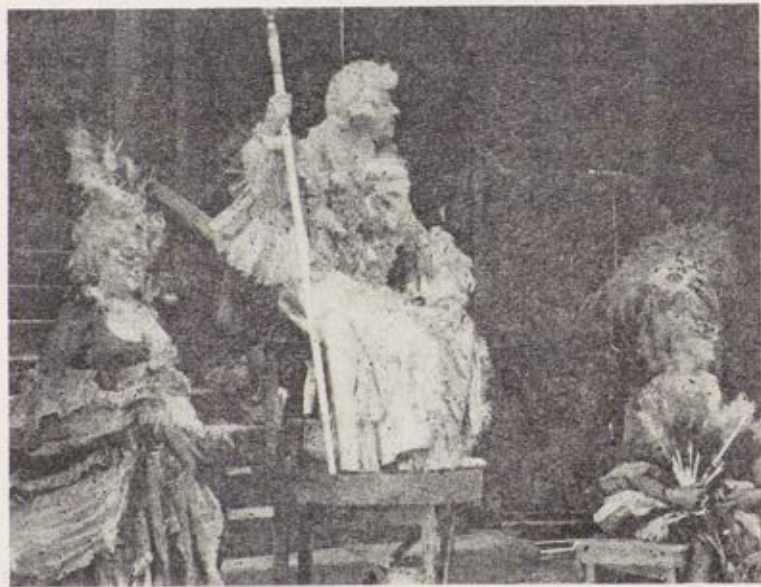
Wesele Figara. Teatr Wielki w Łodzi — 1976.

Teresa May-Czyżowska, Maria Szczucka,
Andrzej Malinowski, Zbigniew Jankowski,
Stanisław Michoński

Dyrektor Teatru. Teatr Wielki w Łodzi — 1985.

Roma Owsieńska, Andrzej Niemierowicz. Delfina Ambroziak

Fot. Ch. Zieliński

Streszczenie libretta

Sewilla, XVII wiek. Don Giovanni podstępem uwodzi córkę Komandora, Donnę Annę, a przyłapany na oszustwie (podał się za narzeczonego Donny Anny, Ottavia), zabija jej ojca i nie rozpoznany ucieka. Ucieka też przed Donną Elwirą, dawno porzuconą kochanką, aby zalecać się do trzeciej z kolei dziewczyny: do wychodzącej właśnie za mąż młodej wieśniaczki Zerliny.

Mimo iż Donna Elwira przestrzega ją i jej narzeczonego Masetta przed uwodzicielem, Don Giovanni podczas przyjęcia wydanego w swym pałacu osiąga cel: zdobywa Zerlinę, po czym szpadą toruje sobie drogę do ucieczki — także przed Donną Anną i Ottaviem, którzy rozpoznali w nim mordercę Komandora.

Don Giovanni i jego wierny sługa Leporello spotykają się na cmentarzu; drwiąc sobie z Boga i ludzi, Don Giovanni zaprasza na ucztę... posąg Komandora zdobiący grobowiec zabitego.

Posąg nieoczekiwanie... przyjmuje zaproszenie i kamienny gość przybywa do pałacu uwodziciela.

Wymierzając mu sprawiedliwość, wciąga Don Giovanniego w piekielne czeluście.

Così fan tutte. Teatr Wielki w Łodzi — 1986.
Monika Cichocka, Joanna Woś, Katarzyna Suska

Fot. Ch. Zieliński

Wesele Figara. Teatr Wielki w Łodzi — 1988.
Elżbieta Walaszczyk, Tadeusz Jędras, Ewa Karaśkiewicz

Fot. Ch. Zieliński

Dzieła operowe Mozarta

Die Schuldigkeit des ersten Gebotes (Powinność z pierwszego przykazania) — dramat „duchowny” w trzech częściach, 1767. Tekst: I. A. Wimmer (Salzburg, 22 III 1767).*

Apollo et Hyacinthus seu Hyacinthi Metamorphosis (Apollo i Hiacynt czyli Przemiany Hiacynta) — komedia łacińska, 1767. (Salzburg, 13 V 1767).

La Finta semplice (Udana naiwność) — opera buffa w 3 aktach. Tekst: M. Coltellini wg komedii C. Goldoniego, 1768. (Salzburg, 1 V 1769).

Bastien und Bastienne — niemiecka śpiewogra w 1 akcie. Tekst: F. W. Weiskern, wg francuskiego tekstu J. J. Rousseau *Le Devin du village*, 1768 (Wiedeń, X 1768).

Mitridate, Ré di Ponto (Mitrydat, król Pontu) — opera seria w 3 aktach. Tekst: V. A. Cigna-Santi wg Racine'a, 1770. (Mediolan, 26 XII 1770).

Ascanio in Alba (Askaniusz w Albie) — serenata drammatica w 2 aktach. Tekst: G. Parini, 1771. (Mediolan, 17 X 1771).

Il Sogno di Scipione (Sen Scypiona) — serenata teatralna. Tekst: P. Metastasio, 1772. (Salzburg, 29 IV 1772).

Lucio Silla (Lucjusz Silla) — dramma per musica w 3 aktach. Tekst: G. Gamerra, 1772. (Mediolan, 26 XII 1772).

La finta giardiniera (Rzekoma ogrodniczka) — opera buffa w 3 aktach. Tekst: R. Calzabigi, 1775. (Monachium, 13 I 1775).

Il Ré pastore (Król pasterzem) — dramma per musica w 2 aktach. Tekst: P. Metastasio, 1775. (Salzburg, 23 IV 1775).

Thamos, König von Aegypten (Król Thamos) — 3 chóry i 5 interludiów do dramatu T. Ph. Geblera, 1779 (ok. 1785).

Zaide (Zaida) — niemiecka śpiewogra, niedokończona.
Tekst: J. A. Schachtner, 1779.

Idomeneo, Ré di Cre'a (Idomeneusz, król Krety). —
opera seria w 3 aktach. Tekst: G. Varesco, 1781. (Monachium, 29 I 1781).

Die Entführung aus dem Serail (Urowadzenie z seraju)
— śpiewogra komiczna w 3 aktach. Tekst: G. Stephanie młodszy wg sztuki K. F. Bretznera, 1782. (Wiedeń, 16 VII 1782).

L'Oca del Cairo (Gęś z Kairu) — fragmenty opery buffa.
Tekst: G. Varesco (1783).

Lo Sposo deluso (Oblubieniec oszukany) — fragmenty
opery buffa (1783).

Der Schauspieldirektor (Dyrektor teatru) — komedia
muzyczna w 1 akcie. Tekst: G. Stephanie młodszy, 1786.
(Schönbrunn, 11 II 1786).

Le nozze di Figaro (Wesele Figara) — opera buffa w 4
aktach. Tekst: L. da Ponte wg komedii P. Beaumarchais,
1786. (Wiedeń, 1 V 1786).

Il Dissoluto punito, ossia Il don Giovanni (Rozpustnik
ukarany czyli Don Juan) — opera buffa w 2 aktach.
Tekst: L. da Ponte. (Praga, 29 X 1787).

Così fan tutte ossia La scuola degli aman'i (Tak czynią
wszystkie czyli Szkoła kochanków) — opera buffa w 2
aktach. Tekst: L. da Ponte. (Wiedeń, 26 II 1790).

Die Zauberflöte (Czarodziejski flet) — wielka opera
w 2 aktach. Tekst: E. Schikaneder wg Chr. Wielanda, 1791.
(Wiedeń, 30 IX 1791).

La Clemenza di Tito (Łaskawość Tytusa) — opera seria
w 2 aktach. Tekst: C. Mazzola wg P. Metastasia, 1791.
(Praga, 6 IX 1791).

Karol Stromenger
„Urowadzenie z seraju
W. A. Mozarta”
PWM, Kraków, 1957

* W nawiasach podane są miejsce i czas pierwszych wykonań

Wolfgang Amadeus (balet). Teatr Wielki w Łodzi — 1987.
Krzysztof Starczewski, Roman Komassa

Fot. J. Multarzyński

Dzieła Mozarta na scenie Teatru Wielkiego w Łodzi

COSI FAN TUTTE

Kierownictwo muzyczne	—	Zygmunt Latoszewski
Reżyseria	—	Krystyna Szner
Scenografia	—	Marian Stańczak
Kierownictwo chóru	—	Mieczysław Rymarczyk

premiera — 14 września 1968

UPROWADZENIE Z SERAJU

Kierownictwo muzyczne	—	Mieczysław Wojciechowski
Reżyseria	—	Frans Boerlage
Scenografia	—	Lucja Kossakowska
Kierownictwo chóru	—	Kazimierz Urbański

premiera — 20 lutego 1971

CZARODZIEJSKI FLET

Kierownictwo muzyczne	—	Bogusław Madey
Inscenizacja, reżyseria	—	Kazimierz Dejmek
Scenografia	—	Andrzej Majewski
Kierownictwo chóru	—	Włodzimierz Pospiech

premiera — 3 marca 1973

WESELE FIGARA

Kierownictwo muzyczne	—	Zygmunt Latoszewski
Reżyseria	—	Christine Mielitz
Scenografia	—	Peter Friede
Kierownictwo chóru	—	Zbigniew Pawelec

premiera — 17 grudnia 1976

MAŻ ZAWIEDZIONY

DYREKTOR TEATRU

Kierownictwo muzyczne	—	Wojciech Michniewski
Adaptacja, inscenizacja, reżyseria	—	Ryszard Peryt
Dekoracje	—	Andrzej Sadowski
Kostiumy	—	Zofia Wierchowicz

premiera — 9 listopada 1985

COSI FAN TUTTE *

Kierownictwo muzyczne	—	Andrzej Straszynski
Reżyseria	—	Adam Hanuszkiewicz
Scenografia	—	Xymena Zaniewska Mariusz Chwedczuk

premiera — 5 października 1986

WOLFGANG AMADEUS (balet) *

Idea spektaklu, choreografia	—	Gray Veredon
Kierownictwo muzyczne	—	Ewa Michnik
Scenografia	—	Erik Ulfers
Światło	—	Philippe Carlier
Kierownictwo chóru	—	Leon Zaborowski

premiera — 16 maja 1987

WESELE FIGARA *

Kierownictwo muzyczne	—	Andrzej Straszynski
Reżyseria	—	Adam Hanuszkiewicz
Dekoracje	—	Mariusz Chwedczuk
Kostiumy	—	Xymena Zaniewska
Kierownictwo chóru	—	Leon Zaborowski

premiera — 7 maja 1988

* w repertuarze bieżącym

SEZON 1990/91

Premiera — 23 marca 1991

W programie wykorzystano zdjęcia z archiwum
Teatru Wielkiego w Łodzi

Redakcja programu — Tomasz Graczyk
Redakcja techniczna — Leszek Sochaczewski

Wydawca
TEATR WIELKI W ŁODZI
Nakład — 5.000 egz.
Cena — 4.000 zł
Oficyna Drukarska — Łódź, Zielona 50

RESTAURACJA TEATRU WIELKIEGO

„ORFEUSZ”

ul. Narutowicza 43

oferuje:

- śniadania, obiady, kolacje
- bankiety, przyjęcia

Czynna codziennie w godzinach 12.00—24.00

Zapraszamy

W